

Begrenset høring av endringer i foreslått forskrift for marin verneplan for Andfjorden

Statsforvalteren i Nordland og Statsforvalteren i Troms og Finnmark utreder marint vern i Andfjorden. Det ble gjennomført en høring med frist 30. juni 2023. Vi har nå gjennomgått alle høringsinnspillene og vil i løpet av våren sende vår tilrådning av vern til Miljødirektoratet. Vi vurderer å endre noen punkter i forskriften som angår Forsvaret og forsvarsindustrien sin skyte- og øvingsaktivitet innenfor verneområdet. Vi sender med dette forslaget til endringer på ny begrenset høringsrunde. Innspillene sendes til Statsforvalteren i Nordland, Postboks 1405, 8002 BODØ eller på epost til: sfnopost@statsforvalteren.no. Frist for innspill er 5. april 2024.

Det som ble hørt i forslag av 2023

I høringsutkastet ble det lagt opp til at verneforskriften har:

- unntak fra vernebestemmelsene for skyting med øvingsammunisjon og detonering over og i vannoverflaten i hele verneområdet.
- unntak fra vernebestemmelsene for detonering under vann innenfor skyte- og øvingsfeltene, men med forbud mot detonering i beskyttelsesområdene (sone A, B og C).
- forbud mot sprenging av blindgjengere, men med åpning for å søke forvaltningsmyndigheten om dispensasjon.

Høringsdokumentene fra 2023 ligger på vår hjemmeside: www.statsforvalteren.no/andfjorden.

Innkommne høringsuttalelser som grunnlag for endringen

Forsvarsbygg skriver i sin uttalelse at de selv vil vurdere alle forhold knyttet til det sprenging av eventuelle blindgjengere etter «Reglement for eksplosivrydding under vann». Det foreslås at bestemmelsen om sprenging av blindgjengere unntas verneforskriften, og at teksten endres til «Forsvaret skal varsle forvaltningsmyndigheten før sprenging av blindgjengere».

Nord Fiskarlag skriver i uttalelsen sin at de er uenig i forslaget om at undervannsprenging skal være tillatt i referanseområdene. Fiskarlaget begrunner dette med at detonering av sprenglegemer under vann kan påvirke referanseområdene negativt, og dermed også redusere verdien av disse i forskningssammenheng.

Havforskningsinstituttet uttaler at de er bekymret for at et marint verneområde skal være gjenstand for påvirkning fra øvingsaktivitet som inkludere skyting med skarp ammunisjon og mulig tap av noen typer forsvarsmateriell innenfor området. Havforskningsinstituttet skriver videre at detonasjoner er en ekstrem påvirkning i marine økosystemer, med en rekke effekter fra akutt dødelighet, til fysiske skader og stress hos en rekke marine organismer. Havforskningsinstituttet mener det er vanskelig å se hvordan en slik type påvirkning er forenlig med vernets intensjon.

Fiskeridirektoratet mener at etablering av referanseområder for vannkvalitet bør legges i områder med lav belastning og høy fortynningsgrad (jf. rådgivende utvalgs anbefaling) og at de velges ut fra de samme kriterier som benyttes i andre marine verneområder f.eks Loppa

marine verneområde. Fiskeridirektoratet går derfor mot å etablere referanseområde for vannkvalitet i sone A og ber Statsforvalteren om å følge Rådgivende utvalg sine anbefalinger.

Statsforvalterens vurdering:

Innspillet fra forsvarsbygg har synliggjort for oss at all bruk av eksplosiver, også over og i vannoverflaten, vil innebære risiko for blindgjengere og potensiale for skade på naturmangfoldet på sjøbunnen ved sprenging av disse. I lys av Havforskningsinstituttets uttalelse vurderer vi at skyting med ammunisjon som detonerer i minst mulig grad bør skje innenfor verneområdet, og fortrinnsvis i forsvarets skyte- og øvingsområder. Vi vurderer at beskyttelsesområdene (sone A, B, C) ikke kan være målområde for noen form for skyting av ammunisjon med sprenglegemer. Det samme gjelder referanseområdene (sone D). Det er av stor betydning at disse områdene beskyttes mest mulig mot menneskelige inngrep for at områdene skal ha verdi for forskning og overvåking. Statsforvalteren tar Forsvarsbyggs innspill om blindgjengere til følge. Vi går bort ifra at sprenging av blindgjengere skal være søknadspliktig i de øvrige områdene i skyte- og øvingsfeltene, og aksepterer at det er tilstrekkelig at forvaltningsmyndigheten varsles i forkant av sprenging.

Andøya Space Defence AS har ikke uttalt seg til verneplanforslaget. Miljødirektoratet påpekte nylig at skyte- og øvingsaktiviteten til Andøya Space Defence AS kan medføre forurensninger og at den derfor må reguleres gjennom en tillatelse etter forurensningsloven. Virksomhet som kan medføre forurensing og forsøpling kan komme i konflikt med verneformålet. I lys av dette og Havforskningsinstituttets innspill om skadevirkningene av slik aktivitet foreslår Statsforvalteren at forsvarsindustrien må håndteres strengere i verneforskriften enn det som i utgangspunktet var lagt opp til i høringsdokumentet.

Vi vurderer at skyte- og øvingsaktiviteten i regi av forsvarsindustrien bør skje innenfor Forsvarets skyte- og øvingsfelt med de samme rammer som Forsvaret gis gjennom verneforskriften. Forsvarsindustrien vil imidlertid gis anledning til å søkes dispensasjon fra verneforskriften forutsatt at aktiviteten ikke er i strid med verneformålet. Eventuelle tillatelser vil kunne knyttes til enkeltkampanjer eller områdeavklaringer over flere år.

Statsforvalteren vurderer at belastningen av skyte- og øvingsaktiviteten i Andfjorden i dag er stor og mulig økende i årene som kommer. Statsforvalteren mener at det må legges til rette for at en eventuell økning i skyte- og øvingsaktivitet primært må gjøres utenfor verneområdet.

Skyte- og øvingsfeltene tegnet inn på vernekartet i høringsdokumentet var basert på Forsvarsdepartementets høring om skyte- og øvingsfelt i sjø høsten 2021. Disse vil bli justert slik at de samsvarer med kommunenes kystsoneplaner i henhold til føringer gitt av regjeringen høsten 2023.

Revidert verneforskrift – endringer som høres er merket i gult

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Bestemmelsene i § 3 er ikke til hinder for:

- a. Gjennomføring av militær operativ virksomhet. Tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, oljevern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet, men likevel slik at eksisterende bruk av skyte- og øvingsfelt avmerket på vernekart er tillatt.
- b. Forsvaret og forsvarsindustriens skyting med øvingsammunisjon uten sprenglegemer.
- c. Forsvaret og forsvarsindustriens detonering av sprenglegemer over og i vannoverflaten i skyte- og øvingsfeltene avmerket på vernekart, med unntak for:
  1. område med spesielt verdifullt og sårbart naturmangfold merket sone A, B og C.
  2. referanseområde merket sone D
- d. Forsvarets detonering av sprenglegemer under vann i skyte- og øvingsfeltene avmerket på kartet nedenfor, med unntak for:
  1. område med spesielt verdifullt og sårbart naturmangfold merket sone A, B og C.
  2. referanseområder merket sone D
  3. områder nærmere kjente korallrev eller hornkorallskoger enn 1000 meter.
- e. Forsvaret og forsvarsindustriens detonering av blindgjengere i skyte- og øvingsfelt avmerket på vernekart, med unntak for:
  1. område med spesielt verdifullt og sårbart naturmangfold merket sone A, B og C.
  2. referanseområde merket sone D.Forvaltningsmyndighet varsles i forkant.

§ 5. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- b. Forsvaret og forsvarsindustriens skyting med ammunisjon med sprenglegemer som detonerer i og over vannoverflaten utenfor skyte- og øvingsfelt avmerket på vernekart.